

Nr 227

Av fru **Heurlin m. fl.**, om *höjda anslag till ungdomsvårdsskolorna, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 173 i Första kammaren)

Utvecklingen i fråga om ungdomsbrottsligheten samt alkohol-, narkotika- och thinnermisshandlingen bland ungdomen i vårt land är ägnad att inge de allvarligaste farhågor. På snart sagt varje område saknas resurser att möta de alltmer accentuerade behoven för att kunna hejda denna utveckling. Till de institut, som i detta sammanhang tilldrar sig uppmärksamhet, hör ungdomsvårdsskolorna. Alltmer har ställts under debatt dessa skolors möjligheter att återföra det dit överlämnade klientelet till ett samhällsnyttigt liv. Det torde icke råda något tvivel om att skolorna, med det alltmer kriminellt och eljest asocialt belastade elevmaterial, som kommit på deras lott, har en uppgift, som med deras nuvarande resurser är i det närmaste omöjlig att lösa. För att ett godtagbart resultat skall kunna uppnås erfordras icke blott att eleverna under en väl avvägd arbets- och studietid under dagen hålles sysselsatta och ges arbetsträning utan också — och kanske framför allt — att den för fritidssysselsättning avdelade tiden får ett meningsfyllt innehåll. Man kan icke begära, att kvalificerade unga lagöverträdare eller eljest asocialt fixerad ungdom, som i bästa fall saknar målsättning och ofta har såsom enda önskan att hävda sig i negativt avseende, skall kunna utan förlöpande positiv handledning rehabiliteras.

Vidare medför de stora enheterna på skolorna — vilka fortfarande förekommer — att eleverna i alltför hög grad utlämnas åt varandras påverkan. Både den internationella och den svenska erfarenheten ger vid handen, att den lilla gruppens princip — d. v. s. en sådan begränsning av gruppen, att varje elev kan uppfatta sig som en del av en familjebetonad gemenskap med den känsla av samhörighet och egenvärde detta innebär — är den enda framkomliga vägen vid detta slag av vårdform. Det är ett oavvisligt krav att denna princip genomförs på samtliga ungdomsvårdsskolor.

Personalbristen — vilken f. n. är anmärkningsvärd — medför bland annat att samtal — i lugn och ro — mellan vårdpersonal och den unge på en skola nästan helt omöjliggörs. Detta innebär *dels* att vårdpersonalen berövas sina möjligheter — för att inte säga skyldigheter — att genom samtals-terapi påverka den unge i avsedd riktning *och dels* att den unge berövas

sina möjligheter — för att inte säga rättigheter — att få diskutera sina många gånger ömtåliga problem.

Som en ytterligare följd av personalbristen kan såsom exempel nämnas, att ungdomar, även upp till myndighetsåldern, på slutet avdelning måste vara inlåsta på sina rum mellan klockan 1 och klockan 3 på lördags- och söndagseftermiddagarna och, även sommartid, låses in på sina rum för natten klockan 8.30 på kvällen.

Även ur bevakningssynpunkt är läget helt otillfredsställande. Personalen arbetar i stor utsträckning under uppenbara risker för överfall. Vidare har vi f. n. öppna avdelningar, som är helt obemannade och där sålunda eleverna nattetid kan lämna skolan efter eget val.

Den på många håll beklämmande torftigheten i fråga om inredning måste vara ägnad att motverka avsikten med vårdformen — att bereda den unge en ombonad och varm miljö med hemkaraktär, där han även genom den arkitektoniska omgivningen stimuleras till en alltmer positiv samhällsinställning.

Det kan också förtjäna att påpekas, att till en social tillvaro återförd ungdom även utgör ett tillskott till den samhällsnyttiga produktionen.

För att kunna förverkliga ungdomsvårdsskolans idé erfordras en betydande ökning av såväl personella som materiella resurser. Det bör överlämnas till socialstyrelsen att fördela de medel, som skulle tillföras styrelsen genom den av oss önskade ökningen.

Det är uppenbart, att de synpunkter, som socialstyrelsen framfört i sina petita, har starkt fog för sig.

Under åberopande av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte

1) besluta

a) att till Ungdomsvårdsskolorna: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 22 348 000 kronor, vilket innebär en ökning av anslaget enligt Kungl. Maj:ts förslag med 1 000 000 kronor,

b) att till Ungdomsvårdsskolorna: Omkostnader för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 7 200 000 kronor, vilket innebär en ökning av anslaget enligt Kungl. Maj:ts förslag med 500 000 kronor, samt

2) uttala

att vad som i motionen anförts beträffande »den lilla gruppens princip» skall vara vägledande för den framtida vården vid samtliga ungdomsvårdsskolor.

Stockholm den 25 januari 1966

		<i>Dagmar Heurlin</i>
<i>Tore Nilsson</i>	<i>Augustinus Keijer</i>	<i>Olle Westberg</i>
<i>David Gomér</i>	<i>Axel Gustafsson</i>	<i>Mårten Werner</i>
<i>Erik Larsson</i> i Norderön	<i>Jöns Nilsson</i> i Bästekille	<i>Bertil Rubin</i>
<i>Einar Rimmerfors</i>	<i>Gunnar Oskarson</i>	<i>Dag R. Edlund</i>